

SZABOLCS

POLITIKAI LAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona. Egyes szám 16 fillér.
Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Schlichter Gyula.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Vasuti-ut 17.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van.

Polgártársak! Hazafiak!

Az Uj-párt szózata hangzik felétek. Egy új politikai párté, melynek hitvallása egyszerű, és olyan becsületes, mint a magyar ember lelke. *Független és önálló magyar nemzeti állam!* Ez az Uj-párt programjának a veleje.

Két esztendővel ezelőtt megmozdult az egész nemzet s valóságos bucsujárást rendezett az ország fővárosába, hogy tüntessen és érvényt szerezni segítsen nyelvünk megbecsülésének. Ennek az általános felbuzdulásnak a lelkesedés ezen hatalmas megnyilatkozásának valóban szomorú vége lett.

Ki, vagy mi volt ennek a szégyenletes és mindannyiunk arcát megpirító kudarcnak az oka?

A meglévő országgyűlési pártok. A szabadelvű párt és néppárt, melyek jogaink eltiprását eleitől kezdve helyeselték; de ezek mellett a függetlenségi párt is, mely már már a diadal küszöbén rakta le a fegyvert, cserben hagyván a mögéje sorakozó nemzetet, hogy a szabadelvű és néppárttal együtt egy idegen hatalom, az osztrák érdekek szolgálatába szegődjenek, azzal az ürügygyel, hogy a megindított harc eredménynyel nem járna és, hogy a függetlenségi eszmék diadala elől, a mi

felséges Uralkodónk hatalmi szava zárja el az utat.

Elbuktak a mondva csinált akadályokon a harcok, s a magyar nemzet függetlenségének honfi vérrel megszentelt zászlaja, az önállóság felé vezető ut porába hullt.

A mardosó szégyen kicsattanó pirosága még el se önthette az igaz hazafiak arcát, midőn új és rettenthetetlen vezér fogta kezébe az elejtett zászlót: *Báró Bánffy Dezső.*

Ezen, az újra dicsőségen lobogó zászlón nincsenek cifra jelszavak, de ott vannak azok az elengedhetlen követelések, amelyeknek szive véreivel is, mindenkor érvényt igyekszik szerezni a nemzet.

Mit akar tehát az Uj-párt? Az Uj-párt követeli, hogy:

1. Az állam egész szervezete nemzeti legyen. Az állami nyelv, a nemzeti műveltség s a magyar hazafiság uralkodjék minden intézményben.

2. Külső országokban a magyar birodalom nyelve, cimere és lobogója olyan joggal és akkora mértékben érvényesüljön, mint Ausztriáé.

3. A hadsereg magyarországi része legyen igazán magyar nyelvben, oktatásban, tisztikarban, katonai szolgálatban.

4. A népoktatás mezején tanulja meg

mindenki az állam nyelvét. Ahol e célból szükséges, az állam állit és vezet elemi iskolát.

5. A választói jogot ki kell terjeszteni, a választó-kerületeket újból kell rendezni, képviselést kell adni külön arányban azoknak is, akik választói joggal nem bírnak.

6. A római katolikus egyháznak legyen önkormányzata. A nem katolikus egyházak állami segélyben részesüljenek, hogy lelkészeik jóléte biztos legyen, hiveik pedig az egyenlőtlen terhektől megszabaduljanak.

7. Legyen magyar jegybank, önálló vámterület, független gazdasági berendezkedés, Ausztriával méltányos kereskedelmi szerződés.

8. Telepítsünk nemzeti érdekből: szaporítsuk a kisebb mezőgazdaságokat; védjük meg a kisbirtokot; törvénnyel védjük meg a megélhetés szükséges eszközeit.

9. Adjunk munkát a munkásnak, építsünk közműveket, védjük meg a magyar ipart, honfiaink ne költözzenek el idegenbe. A korszerű munkásügyi intézményeket alkossuk meg.

10. Az igazságszolgáltatás legyen olcsóbb és egyszerűbb.

11. A közigazgatást az állam vezesse

T Á R C A.

A bögre.

— Irta: Lyka Károly. —

Nem tudjuk, miforma lehetett az ősember, bár koponyáját és kését teméntelen mennyiségben ássák ki a tudósok. A lelkét azonban nem lehetett eddig sehonnan napvilágra szállítani, holott az ember lélek nélkül igen csonka. Mit érzett vajjon őseim egyike ezelőtt negyven-ötvenezer esztendővel, mikor népes családjá körében köbicskával szeletelte föl a masztadon-sonkát? Erről óvatosan hallgat Ranke és Klaatsch, mert e tárgy könnyen költői fecsegésbe csalogathatná az egzakt tudományt. E kapacitásokkal szemben talán nincs helyén a téma feszegetése, bár izgatón érdekes. Bizonyos körülmények azonban lehetővé teszik, hogy ezen a tudomány számára hozzáférhetetlen helyen leírjuk néhány idevágó tapasztalatunkat.

Több ősemberrel találkoztam ugyanis az utóbbi években. S tőlük tudtam meg azt amit a szakemberek eddig rejtélynek nyilvánítottak. Nem is egyenestőlük, hanem a munkájuktól. Van egy varázsszelencém, amely pontos felvilágosítással szolgál. Egy bögre.

Közönséges tárgy, három krajcárba került, nincs rajta semmi különös látnivaló, anyaga is a legprózaiabb, vegyi összetétele Wartha Vince szerint $Al_2O_3, 2SiO_2, 2H_2O$. Szóval idegen anyagokkal kevert agyag.

Bögre, amely nem készült korong segítségével, tehát egészen a gölöncsér két kezének műve. Ami rajta dekoráció, az is csak úgy hevenyészve, „szabad kézzel“ készült. Néhol a gölöncsér hüvelykujját benyomkodta a még friss agyagba: ott karikás mélyedések látszanak. Másutt a körmehegyit nyomta bele: az csupa félholdat adott. Végül a pipaszurkálójával végig huzott egy stráfot: ez a mélyedés meg úgy fogja körül a bögrét, mint egy karperec egy puha asszonyi kezét.

E körülményes leírásból már sejti az olvasó, hogy az ősember, akiről itt szó esik, egy közönséges gölöncsér, azaz fazekas mester. Rendes adófizető polgár.

Mégis jogom van öt a régmúlt tanujaként felidézni. Ő az egyetlen ember Európában, aki ma is azt a mesterséget gyakorolja, amelyet legalább ötvenezer esztendővel ezelőtt is gyakorolt az emberiség. Sőt szakasztott azon módon gyakorolja, mint az őshajdanban.

Itt tehát nem változott a divat. A művészeti irányok és technikai vívmányok nem

avatkoztak ennek az embernek mesterségébe. Egyszer, de csak egyetlenegyszer, ütötte fel itt a fejét a szecesszió; de ez igen régen volt, talán a bronzkorszakban, amikor egy merész ujtó kitalálta a bögrének korongon való gyártását. Ez ellen valószínűleg élénken tiltakoztak a bronz-akadémiák, de ugylátszik, hogy az ifjuság ismert erőszakossága győzött, mert a gölöncsér máig is használja a korongot. Néha-néha mégis elpártol tőle, amidőn szabadon alakít, minden mechanikus készülék nélkül. Ilyen tárgyakkal egyre sűrűbben találkozunk az iparművészeti kiállításokon, ami arra mutat, hogy az ősakadémia kibőjtölte az évezredek tekintélyes számát.

Ilyen bögrém van nekem is.

Amint kezembe veszem és megsimogatom fekete, kerek termetét, ezembe jut az a két kéz, amely ezt a bögrét nedves agyagkorában épp így simogatta, hogy megkapja a kellő formát. Előbb a tenyér, aztán az ujjak végigsiklottak rajta, hol erősen, hol meg nagyon gyengéden, néhol pedig csak annyira, hogy a kéz meleg nedvessége egy lehelletnyit simitson rajta. Így dolgozik az igazi gölöncsér, a művészi érzésű. Formáló gesztusából sok átsiklik az engedelmes agyagba: a gölöncsér lelkének egy pár atomja költözködik a bögrébe. A magasabb művészeteknél ezt

Fekete és színes napernyőkben, női, férfi gallér és nyakendőkben, keztyűkben stb. újdonságok folyton kaphatók:

EISLER KÁROLY női-, férfi divat, rövidáru és cipő üzletében NYIREGYHÁZÁN.

és szervezze. A helyi önkormányzatnak s minden jó közszabadságnak kímélet és tisztelet adassék. A köztisztviselők felelősségét, függetlenségét és szolgálati rendjét meg kell alkotni. Fizetésüket rendezni s az alsóbb fokon jelentékenyen emelni kell.

12. A városok és községek kárpótlást nyerjenek az állam részére teljesített s költséggel járó munkáikért.

13. Uj adórendszer. A nagyobb jó-vedelem fokozatosan nagyobb adót viseljen. A föld-adó legyen arányos. A fogyasztási adókat az életre szükséges cikkeknek le kell szállítani.

14. Egyetértés és együttérzés a föl-séges királylyal és családjával. Királyi udvartartás az ország fővárosában. Felső-uralkodónk az esztendő felében lakják közöttünk.

Polgártársak! Hazafiak!

Ki van bontva a zászló; melyen ki-törölhetetlen fényvel csillog nemzeti jo-gaink kivívásának elodázhatatlan köteles-sége s előtetek a megújult küzdelem, mely most már lankadhatatlan erővel fog folyni az önálló magyar állam kivívásáért.

Folyó hó 6-án, vagyis: *ma délután 5 óra 18 perckor* érkezik körünkbe, az Uj-párt tisztelt és szeretett vezére, *Bánffy Dezső báró*. Holnap, Nyiregyházán, me-gyénk székhelyén, a „Koronaszálló“ disz-termében délelőtt 11 órakor *pártalakító nagy-gyűlést* tartunk.

Nagynevű vezérünkkel együtt érke-znek az Uj-párt kiváló vezető férfiai is, köztük: Eötvös Károly, Hock János, Fáy Béla, Dániel László, gróf Degenfeld József, gróf Vay Ádám, Györfly Gyula, Katona Béla és többen.

Polgártársak! Hazafiak!

Mutassuk meg, hogy a nemzetéltető eszmék iránt nem csak lelkesülni, hanem ha kell cselekedni is tudunk.

Mindenki legyen ott a nagy-gyűlésen, aki szereti hazáját s aki el nem vesztette hitét, bizodalmát, hogy a magyar nemzet függetlenné és régi dicsősége még na-gyobbá lehet! *Az intéző bizottság.*

Az önálló vámterületről.

— Irtta: Mandel Imre. —

Az önálló vámterület ma reánk nézve életkérdés és a közvélemény előtt annyira elodázhatatlan szükséglet, hogy társadalmunk minden osztálya állást foglalt mellette és a most alakult újpart teljes erejét megfeszíti, hogy a kivánság valósággá legyen.

Hogy mennyire kívánatos az önáló vám-terület és mennyi előnnyel lesz közgazdasági viszonyainkra azt előre statisztikai számadá-sokkal igazolni lehetetlen.

Mint konkrét tény megállapítható azon-ban, hogy feltétlen több előnyt nyújt, mint mai vámszövetségi állapotunk, sőt ki van zárva, e nélkül egységes nemzeti államunk felépítése is.

Ha meggondoljuk, hogy mezőgazdasá-gunk napról-napra fejlődik ugyan, azonban, hogy teljesebb, intenzívebb uton haladhasson — produktumainak értékesítése végett szük-sége van iparra, mely ezen produktumokat piacra készen kidolgozza — ez pedig nálunk a fejlődés stádiumában van, de csak ten-gődik; úgy feltétlenül feltolja magát ama hazafias gondolat, mely parancsolja, hogy ezen fejlődő ipart a velünk vámszövetségben levő Ausztriának kifejlődött olcsó kamatláb és kiképzett munkásokkal rendelkező ipará-val szemben megvédelmezzük, hogy iparunk fejlődésében gátolva ne legyen. A védelem egyedüli fegyvere pedig a vámsorompók felállítása, melynek védelme alatt 15—20 év lefolyása alatt, olcsóbb pénzforrások beszer-zése és munkások szakszerű kiképzése által odajuttatjuk a magyar ipart, hogy azután mint a világ piacon életképes versenytárs akár vámszövetségben, akár önállólag felve-heti a küzdelmet úgy Ausztria, mint más ál-lamokkal szemben is.

Mily óriási fontosságu az önálló vámte-rület kérdése annak előnyeit ma előre meg sem mérhetjük, ha meggondoljuk, hogy ön-állóan, természetszerűen fejlődött ipar mellett

ézésnek nevezik, de a szegény gölöncsért kevesen taksálják ily magaslatokra.

A gölöncsér aztán odatartja a művét az ég ellenébe, vagy az ablak ellenébe. Most látja, hol kell egyet lendíteni a körvonalon, a silhouetten. És meglendíti azt a vonalat. Azután forgatja, hogy minő profilt mutat er-ről, meg arról az oldaláról. Nem kajla, nem pupos-e? Ha baj esett a vonalon, az a si-mogató ujj addig simogatja, míg helyessé lesz. És simogatja szeretettel, mintha a sárga agyag a gyermekének szöke haja volna. Simo-gatja szeretettel, elnéző szeliden, javító bé-ke-tűrőssé, akár a jó szüle. Egész lelkével részt vesz a bőgre megszületésében. Ő az örömapa. Az ő gyermeke az a kis feketeség. Rajta van a családi hasonlatosság, mert ezt csak Pintér József uram formálja így. Belé van zárva a szeretete, a gondossága. Tehát a szíve. Sőt belé van zárva a perc hevülése vagy nembánomsága, a pityókossága vagy komolysága, a csalafintsága vagy józan be-csülete. Az engedékeny, puha agyag minden lehellethelyi nyomot fölvesz magára. Fotografia, sőt életrajz. De leginkább jellemrajz. Minden bőgre amely így készül, cserépbé vájt ok-mány egy emberi lélekből, akár Intimaina sumír agyagtáblájá.

Igy formált az ősember is, akinek öt-venezer éves cserepeit most ásogatja ki a tudomány. Ő is ezt a munkát végezte, még-pedig betű szerint így. Egy körömfeketé-nyivel sem másképpen. Amikor a nyirkos

agyag keze közé került, épp így szikrázott belé a lelke, a kedélye a jelleme. Minden úgy történt itt akkor is, mint ma a gölön-csér műhelyben. Akkor is más volt az em-ber, mihelyt a nyirkos agyag formáló kezei közé került, mint egyéb időkben. Akkor is a munka szelid lázát érezte, a teremtés gyönyörűségét, valóságos agyag-ispirációt. Akkor is tudta, hogy mit formál, az valami különleges érték, amelynek atyafiságos be-cse is van. Akkor is élvezett az ujjá puha hegye, amidőn végigsiklott a bőgretesten, akkor is akaratos lendüléssel nyomta, terjen-gette a puha matériát. Az én gölöncsérem és az ősgölöncsér egy. Semmi észrevehető különbség nincs köztük. A munkáik is töké-letesen egyformák.

Ha e mellé a kis fekete bőgre mellé odafektetem a világtörténet tiz vastag köte-tét: akkor kél a respektusom. Minő semmi ez a tiz kötet, ami tele van mulással, elham-vadsággal s minő nagy ez a bőgre, amelyen számlálhatatlan évezredek mit sem változ-tattak.

Kell, hogy több legyen ebben a bőgré-ben, mint az a vegyi formula, amelyről cik-kem elején irtam. Ha kissé elgondolkozom rajta, rá is jövök. Az van ebbe a kis fekete bőgrébe zárva, ami változatlan kincse az emberiségnek s ami az egyetlen örök és ál-landó, amióta ember lett és ember lesz a föld vidékein. Ez a mindenek felett szuverén és örökuralkodó talány: a művészet.

most kivándorló munkásainknak állandó és biztosabb kenyérkeresetet adó foglalkozást és (most természetellenesen visszatartott fej-lődésünk nyomása alatt) a hirtelen fejlődött nagyszámu proletárjainknak teret szerezünk munkaerejük kifejtésére, eltekintve attól is, hogy a magasabb munkadíjakat élvező mun-kások fogyasztási képessége is óriásilag emelkednék, ami mezőgazdaságilag is igen fontos hasznót ígérő tény volna.

A jelenlegi állapot következő:

Ausztriával vámszövetségbe vagyunk. Ausztria kifejlődött ipara megvédésére ter-mészetesen első sorban saját érdekeit meg-védendő másrészt Magyarországot, mint ál-landó piacot megtartandó (velünk határozot-tan ellentétes érdekből, tehát kárunkra) a külfölddel szemben az iparcikkre óriási vámot állít fel, amiért retorsió képpen a kül-földi államok a mi kivitelre szoruló nyers-terményeinkre oly vámot szabnak, hogy ki-vitelünket megnehezítik vagy pláne lehetet-lenné teszik. Így van aztán, hogy Ausztria a külfölddel szemben iparát megvédvé, és Magyarországon, melynek ipara éppen az ausztriai tulszárnyalás miatt nem fejlődhetik, iparcikkait jóáron eladhatja, nyers-terményeink elől fenti okból a külföldi piacot elzárva oda kényszerít, hogy terményeinket ő tőle függő árban kénytelenek vagyunk odaadni.

Az önálló vámterület ellenesei két ér-vvel fenyegetnek. Az önálló vámterület felállít-ása által Ausztriát, mint nyers-terményeink piacát elveszítjük, ez az egyik; a másik érv pedig az, hogy a behozatalra szükséges ipar-cikkek erősen megrágulnak.

Ha ezen érveket közelebbről és komo-lyan szemügyre vesszük, azt fogjuk látni, hogy egyik sem, de a másik sem állja meg a helyét.

Ha kereskedelmi szerződésünket úgy Ausztriával, mint a külföldi államokkal ön-állóan kötjük meg, úgy Ausztriával mint a kül-földdel szemben előzékenyen a nálunk be-hozatalra szoruló iparcikkre mérsékelt vá-mot vetünk csakis arra ügyelve, hogy ipa-runkat fejlődésében védelmezzük. Ezen adott kedvezményekkel szemben azonban nemcsak Ausztriától, de a külföldi államoktól is nyers-terményeinkre oly kedvező vámtételt kívá-nunk felállítani, ami azok kivitelét megkön-nyítse és így mezőgazdasági termékeink ér-tékesítésére nem egy, de több piacot nye-rünk.

És ekkor Ausztria mit tehetne? Ha sa-ját érdekeit nézné, ne hogy iparcikkéi piacát teljesen elveszítse, bejön hozzánk tőkéjével és itt fog ipartelepeket, gyárakat felállítani, és a magyar tőkével karöltve képzett szak-erőkkel rendelkezve természetes ipar fejlő-désünknek önkéntelen lefogja rakni alapkö-vét, mert ha ezt nem tenné, úgy a külföldi iparállamok tőkéje áramlana be hozzánk, ha tudná és meggyőződne ezen tőke róla, hogy itt önállóan védett ipar és biztosított piac van.

Igy válna valósággá egy egészségesebb közgazdasági fejlődés, ez hozna frisebb vér-keringést elernyedtt közgazdasági állapo-tunkba.

Ma már oda fejlődöttünk, hogy helfo-gyasztásunk a (buza és gabona félekben) legnagyobb mennyiségű nyers-terményeink-ben jó termés esetén az egész évi hozam $\frac{2}{3}$ részét felemészítjük; rossz, vagy gyenge termés esetén pedig kivitelre alig marad va-lami. Tehát honnan magyarázható az az óri-ási félelem, hogy nyers-terményeinket az önálló vámterület alapján, nem tudnánk oly jól értékesíteni mint most? Akkor, mikor éppen ezen önálló vámterület alapján, nyers-terményeink értékesítésére új piacot is sze-rezhetnénk; másrészt iparunk fejlődésével fogyasztási képességünk is növekedne feltét-lenül.

Féltetve mindezt, ha önállóan Auszt-

Az idény előre haladottságánál fogva napernyők leszállított áron, továbbá a legújabb ruhadiszek, csipkegallérok, övek, stb. **nagy választékban kapható**

Kohn Ignác

női, férfi-divatáru üzletében, városház palota.

riától teljesen függetlenül szerezhetnénk be, hitelszükségletünket a tőke kamatlába is kell hogy olcsóbbá váljék, olyan alacsonyra mint Ausztria és más nyugati államokban, ami, hogy mennyire fontos azt egyelőre kiszámítani nem is lehet, mennyi előnnyel járna éppugy mezőgazdaságunk, mint fejlődő iparunk és kereskedelmünk terén.

Kereskedelmünk is feltétlenül karöltve fejlődne iparunkkal, mert míg egyrészt külfölddel is állandó érintkezésbe juthatna új teret nyerne tehetsége kifejtésére, másrészt új iparágak teremtésével keleten, amelynek szükségletét fedezni mi vagyunk hivatva, és mely természetes ut geográfiai helyzetünk és a Duna folyó által is arra, hogy ott lábat vessünk.

Ez azonban úgy és csakis úgy érhető el, ha önmállóan saját érdekeinket megvédhetjük, ha külállamokkal és Ausztriával szemben saját érdekeinket megvédjük és legalább 15—20 éven belül oda fejlődünk, hogy a világgal megbíró versenyképes iparúzókká leszünk.

Addig a józan ész és életérdek azt parancsolja, hogy ezen a helyes, egész jövőnkre kiható alapon az önmálló vámterület behozatala alapján haladjunk és ennek megvalósítására teljes erőnkkel megfeszítsük, mert ha odajutunk, hogy iparunk Ausztriával egyenrangú versenyképes tényező lesz úgy rátérhetünk, ha annak szükségét látjuk, de csakis akkor a mostani reánk nézve feltétlenül káros vámszövetség alapjára is, mert akkor mint teljes egyenlő erejű tényezők állhatunk egymással szövetségben, avagy szemben; akkor egymást nem gyengítjük, de így az erősebb közgazdasági tényező, az erősebb közgazdasággal bíró társ benünket teljesen kihasznál, életerőnkét kiszívja és fejlődésünknek teljesen útját állja.

Nem lehet jó hazafi, nem lehet jó ember, nem lehet józan ember az, aki ha belátja ezen állapot veszedelmét, aki ha kissé józanul veszi az oportunitás kikerülésével a viszonyokat, hogy reá ne lépjen ezen utra, mely az egyedül helyes, az egyedül boldogító, jövőnkre nézve.

Egy államférfi, ki a hatalom birtokában, annak minden terhét és dicsőségét viselte, kire az udvari kegy, még akkor is midőn állását ott hagyta, állandóan mosolygott; hosszas tanulmány és lelkiismeretes megfontolással azon meggyőződésre jutott, hogy az önmálló vámterület felállítására reánk nézve életkérdés.

És mikor ezt látta, nem nézve az udvari kegyet, nem tekintve az óriási nehézségeket, nem nézve a hatalmon levő egyazon közjogi alapon álló pártra, félrehárítva magától minden hiúságot, tisztán hazája iránti lelkes szeretettől indítva megfújja a harsonát, éjjelt nappallá téve tanul és kitüzi a zászlót, melyet hazájára nézve, mint egyedül hasznosat lobogtat, hogy lássa minden magyar hazafi, induljon példáján, vesse meg lábát, hogy a magyar hazának további boldogulását szívvvel lélekkel, de a mi fő tettel, testi és lelki erejének teljével elősegítse azon az alapon, mely hosszú évek munkájának és számításának eredménye, az önmálló vámterület alapján.

Ezen államférfi, aki ma megtisztelti Nyiregyházát azzal, hogy ide jön közibénk hazafias kötelességérzete által egyedül vezetettve, politikájának helyes voltát bizonyítani és meggyőzni bennünket azon életbe vágó újítások feltétlenül szükségéről Bárány Dezső.

Mikor ilyen fontos életbe vágó érdekeink megvilágosítását egy ily önzetlen, hazaszeretettől lángoló és magas politikai nívoun álló államférfi, szerény hajlékunkban személyesen interpretálja és megtisztel azzal, hogy itt nálunk zászlót bont, azt hiszem maga magát tisztelt meg lett legyen bármely politikai párthoz tartozó valaki, ha sorakozik és meghallgatja.

Nyiregyháza város általános vízvezetéke.

Irta: **Pazár István**, budapesti mérnök.

Köztudomás szerint a legtöbb ténykedésnek, még a hírlapi cikkelyeket sem véve ki, van célja. S a meddig ez a cél legalább némileg közérdekűnek ismerhető fel és elérése már jellegénél fogva kizárva nincsen, a ténykedés is jogosultnak mondható.

Mikor a Szabolcs 25-ik számábaa ismertem azon általános elveknek Nyiregyháza városra vonatkozólag kiszámított alapvonásait, melyek egy városi vízvezetéknel s főleg annak finansiális vonatkozásaiban irányadók, nem kívántam senkinek hit-elét igénybe venni. Céлом pozitív alapon a város közönségének tájékoztatása volt. Mikor a 26-ik számban megjelent megjegyzésekre válaszoltam, erre ismét a felvilágosítás megadása ösztönzött s hogy e sorokban még egyszer foglalkozom e tárggyal, az is inkább a kitűzött célnak tudható be, s nem a 29-ik számban megjelent cikkelynek, melyre kizárólag azon okból reflektálok, hogy tendenciáját a maga teljességében mutassam be az érdeklődőknek.

Szerény véleményem szerint ugyanis utóbbi cikkely bizonyos mértékig nélkülözi a közérdekű eszmecsere alapfeltételeit s bizony, nem ritkán, oly irányú kijelentéseket és igényeket tartalmaz, a melyeknél vége a komolyságnak. Be kell vallanom, hogy a közönségnek szánt hírlapirodalomnak csak kezdő és szerény munkása vagyok s így nem folytathatom soraimat olyan szép hangzású kifejezésekkel, a minőkkel a 29-ik számban e tárgyban megjelent cikkely írója él, hogy t. i. mikor én ezt és ezt olvastam, azt hittem, hogy stb. Hitre, feltevésre azonban erre mifelénk, a szakirodalomban nem szokás kiterjeszkedni s úgy gondolom, hogy erre a közönségnek sincs szüksége.

Teljesen eltekintve tehát az ide nem tartozó egyéni meggyőződéstől és hittől, előveszem szárazon a tényeket.

1. *Tartozom bebizonyítani*, hogy a vízvezeték Nyiregyházán az általam a Szabolcs 25-ik számában vázolt leírás szerint 500,000 korona összegből megépíthető. Feleletem rövid: szívesen bebizonyítom, ha Nyiregyháza város azt akár házilag, akár koncesszióba adva, megfelelő felügyelet mellett kiépítteti. Ki nyújt erre garanciát? — Az a harmadfokú hatóság, mely annak idején az elkészített tervek megépítését engedélyezni fogja. Vagyis először el kell készíteni a terveket az előmunkálatok alapján. Én tehát Nyiregyháza város vízvezetékének előtervét a debreceni, általam személyesen vezetett előmunkálatok alapján kidolgoztam, azonos hidrogeológiai viszonyokat feltételezve 100—200 méter mélységben mindkét város területén. De ne higgyen nekem senki s általában semmi feltétel előtt ne hajoljon meg. Világosan megírtam az első cikkelyben: áldozzon a város az előmunkálatokra (fúrások és próbaszivattyúzások), hogy meglepetéseknek ne legyen kitéve. Ez a pont azonban az általam előirányzott összeget kevésbé folyásolja be. Én tehát hajlandó vagyok megadni az érdeklődőknek az összes egységáramot, de most már csak oly feltétel alatt, hogy jelen cikkelyem bekezdésül leirt közérdekű cél elérésének eredménye kizárva ne legyen. Mert ismétlem, vagy tudja valaki kontrollálni a méretek, egységáram helyességét s akkor eó ipso speciális szakértőnek kell lennie, vagy nem tudja, s akkor — fogalma sem lévén, mit kíván — kívánhatja az egységáram megingathatlanságának (kartell, trust, árhullámzás), a méretezésnek s így a műszaki és hidrodinamikai tételek matematikai bebizonyítását, mert elvitázhatalan, hogy a *képletek alapján történik a méretezés s a méretezés alapján történik a költségelőirányzás.*

Ez egyszerűen oly tény, mely még a

leglaikusabb emberek között is kizár minden vitát, mégis igazolni fogom azt alább két példával, hiszen a 29-iki számban megjelent cikk írója még azt is megjegyzi, hogy „*ha vizsgálgatni kezdeném a cikkíró számításait, talán még az egységórákig ható tévedésekre bukkannék*“ s előbb kijelenti, hogy ő csak „*feltűntette*“ magát laikusnak.

Előre is kijelentem, hogy a szakértelem hiányát bevallani vagy feltűntetni nézetem szerint nem szégyen, ha felesleges is, hanem a fentirt környezetben mindenestre komikus.

Egyrészt a nemszakértő, kénytelen rektifikálni a szakértőt, mert ez a fogyasztandó vízmennyiséget nem a jelen lakosságra számította.

Mert azt az én cikkeimből senki ki nem olvashatja, hogy én Nyiregyháza belterületének lakosságát teszem 32000-re, sőt második cikkelyemben, könnyebb megérthetés céljából, részletesebben is tárgyaltam e pontot, ugyanott kijelentvén, hogy a lakosság elosztását (20000 + 12000) soha kétségbe nem vontam. Hanem a fogyasztandó vízmennyiséget már nem a jelenlegi bentlakó lakosságok, hanem a fogyasztásra tényleg hivatott számra és a szaporulatra számítom, és miattam bárki megmaradhat a saját véleménye mellett — lehetőleg egyes számban — legfeljebb *igen jól értesült forrás után biztosíthatom, hogy a jelenlegi bentlakó 20,000 lakos fogyasztására alapított terv soha megerősítést nyerni nem fog*, mint a hogy nemrég circa hétszer visszaküldtettem egy, Nyiregyházánál többszörösen nagyobb vidéki centrum vízvezeték terve, megfontolandó lévén, mire adja ki egy város a közönség pénzét. De, úgy vélem, elég tapasztalata volt Nyiregyházának egy hasonló esettel, az ág. evang. főgymnasiummal, a honnan az építkezés befejezte után pár évre vissza kellett a jelentkező növendékeket utasítani. Lehet, hogy ott a várható szaporulatra senki nem hívta fel az illetékesek figyelmét, nos, a vízvezetéknel már e részben az illetékes harmadfokú szakértők elég tapasztalatokkal rendelkeznek.

A második pont a város jövődöbeli vízfogyasztásának különböző részekén ugyanazon területalapra vonatkoztatott különböző volta. E ponthoz nem kell szakértelem. Említett cikk írója azt mondja: fogadjuk el, mert úgy van, hogy Nyiregyházának. nincs sűrűbben lakott központja stb. Ugyanennyi kizárólagos igazsággal a fehér falra is rámondhatja, hogy fekete, mert úgy van. Ha már az elektromos fogyasztást, mint igen jó párhuzamos példát felemlítette, miért nem ad nekünk, tudatlan, tapasztalatlan szakembereknek s a tényleges adatok után példát, bebizonyítván, hogy az általam megjelölt belső részen egy hektárnyi beépített területre ugyanannyi, vagy kevesebb lakosság és áramfogyasztás esik, mint a külső körzet (zóna) egy átlagos hektárjára. Bizony kérem a komikumig fokozódik az eszmecsere, mert Nyiregyházán sem hajlandó senki sem elhinni, hogy a piactér körüli háztömbök területegységenként kevesebb lakost rejtenek s hogy e lakosok kevesebb vagy ugyanannyi áramot és vizet fogyasztának, mint akár a Kossuth-, Pazonyi-, Kótaji-, Honvéd-, Rózsa-, Debreceni-, Szarvas-, Szentmihályi- stb. utcák külső részeinek ugyanoly területű háztömbjei. Bent a telekelosztás, lakosság, forgalom sűrűbb, több az emeletes ház, a lakosok nagyobb része tartozik az intelligens osztályhoz, nagyobb a középületek száma; mind egy-egy pozitív tényező, melyeket a külső zónában épült laktanyák, kórház és elszórtan található modern magánház csak igen csekély mértékben folyásol be.

De azért csak maradjon meg bárki a véleménye mellett.

Csak éppen a sablon ismételt emlegése volt szükséges. Mult cikkelyemben már említettem, hogy ily burkolt gyanúsításra csak akkor lehet reflektálni, ha valaki az adatok

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól, mint hathatós szer

Sirolin

tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál ugymint **idült bronchitis, szamárhurut** és különösen **láb-badozóknál influenza után**

ajánlatik, Emeli az étvágyat és a testsulyt, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4. — kor-ért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alanti céggel legyen ellátva.

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyészeti gyár Basel (Svájc.)

kontrollálására képes. Mert ha Nyiregyháza város a legilletékesebb bel vagy külföldi tervezővel fogja is megcsináltatni vízvezetékének terveit, a gyanútlan tervező ki lesz téve annak, hogy terve sablonnak minősítettik. Miért? Mert ismét akadáhat valaki — aki nem tudja ugyan sem kontrollálni, sem megérteni, — de egyszerűen ráfogja, hogy sablon, mondván: bizonyítsa be, hogy nem sablon. Mikor egy kiváló orsz. képviselőnek az „Abbáziába” igen jó kedve van, akkor szokta ilyen tréfákkal szórakoztatni hálás publikumát. De komoly eszmecserének minősíthető-e ez?

Közel egy éve, hogy Nyiregyházán való rövid tartózkodásaim folyamán időszakonként egyes társaságokban hangoztatom a vízvezeték kérdését s több alkalommal vázoltam a megoldás módját is, hangsúlyozva, hogy éppen azért, mert Nyiregyháza várost jól ismerem s mert e téren már az ország több száz községében és több városában, elsősorban pedig a nagy magyar alföldön évek óta ezen irányban dolgozom, megjósolhatom, hogy Nyiregyházán (nagy területen épült városban) a vízvezeték és csatornázás aránylag többé fog kerülni, mint hasonló lakosságú, kisebb területen épült városban. Lehet, hogy ez az említett cikk írója fülelhez is eljuthatott, ha nem, úgy olvashatta volna a 25-ik számban megjelent cikkelyemben.

Ezt tehát, mintha felesleges lett volna hangsúlyozni a nemszakértőnek a szakértővel szemben.

Arra vonatkozólag, hogy a vízvezeték és csatornázás egyidejűleg építtessék-e ki, vagy a természetes sorrendben szívesen megbocsátjuk merészségét. Kétségtelen, hogy a legtökéletesebb megoldás a kettő együtt (lásd a Szabolcs 28. számában közölt cikkelyemet) bár Nyiregyházának sohasem fogna ártani, ha a fejlődés sorrendjét Pozsony, Győr, Brassó, Pécs, Komárom, Nagyvárad, stb. városok rossz példája után állapítja meg, melyek tartósabb ideig vártak a vízmű kiépítése után a csatornázással (Pozsony és Győr csatornázása folyamatban van, a többi városé tervezés alatt) s a vízmű jövedelmét használták fel egyrészt annak kibővítésére, másrészt a csatornázási alap fejlesztésére. Budapest főgyűjtő-csatornájának fektetése most van szakaszonként folyamatban. A természetes fejlődés tényezőinek sorrendje pedig a következő: 1. vízvezeték, 2. csatornázás, 3. utca burkolás, 4. világítás.

Végre áttérek az ígért két példára. Szívesen adom közre megnyugtató és felvilágosító kedvéért számításaimat, csak a képletek levezetését mellőzöm, mert nem vagyok hajlandó gúnyt űzni a komoly tárgyból.

Valamely cső vízvezető képessége, főleg a keresztmetszéstől az emelendő magasságtól függ; utóbbiba bele szokás számítani a veszteségeket vízszlopban kifejezve. A csöméretezésnél, tehát a maximális vízmenyiség (41 másodpercliter) és a tényleges emelő magasság ismeretese, a veszteségeknek megfelelő vízszlop megengedhető és szükséges áramló sebességhez képest választandó s ebből kiszámítható, hogy 300 méterre 8 méter veszteséggel a 275 m/m. belső átmérőjű cső kereken 40 másodperclitert szállít. Ha utóbbi csővezeték folyó méterjének költségét 18 koronával számítjuk, úgy a főnyomó cső költsége 54.000 koronát tenne ki. Az elágazó csővezetékek egységárai a jelenlegi vaskartel által megállapított alap és felárakra viszonyítva földmunkával, fektetéssel a következők: 175 m/m-es á 12—14 K., 150 m/m-es 10—11 K., 125 m/m-es 8.50—9 K., 100 m/m-es 7.50—8 K., 80 m/m-es 6—6.50 K. Ejektor közutak á 200 K., tüzcseppek á 80 K., tolózárok 50—450 K., e méretek szerint — mindenütt tömeges szállítást feltételezve.

Most már talán nem szakértő is megért-

heti, hogy miért kerül aránylag többé nagy területen épült város esőhálózata, mert hiszen 80 m/m-es csövekkel 28 kilométer is csak 168.000 koronába kerülne.

Tehát nem elég hallani a távoli harangszót bizonyos kategorikus állításokhoz.

Megadtam a módot a csőhálózat többi részeinek kontrollálására azzal, hogy a jelzett egységárból kedvezőbb kereskedelmi viszonyok mellett engedmények várhatók, tehát az amortizációs 30.000 korona üzemköltség-részletet bárki utána számíthatja, ha a fenti csöméretezést *elhiszi*. A szerelvényeket pedig ossza be ki-ki a maga tetszése szerint, nehogy általam történendő beosztás újabb sablonos gyanura adjon ürügyet.

Az üzemköltségek másik fele a tényleges üzemkiadásokból adódik ki. Emelni kell tehát előbb az ártézi kutakból 20 méter depresszió mellett kereken 20 másodperc litert (32.000 lakos á 55 liter, 20.000 lakosra á 86 l.) mely célra akár kompresszor (Arad) akár elektromotorral, csigaáttétellel kapcsolt mély szivattyúk (Pécs, Debrecen) szolgálnak, sőt, ha elegendő vízmennyiség volna kapható, 10—12 méter depresszió mellett rentabilis számú mélyfúrásból, úgy közvetlenül a kutakból emelhető a víz. A legrosszabb eshetőséget véve fel, pusztán a víz emelése 22% hatásfok mellett 24.2 indikált lóerőt (5.33 elméleti vízlóerőt) igényel (elméleti és tapasztalati adatok alapján számítva), hol a gőzgép hatásfoka 0.8, a dynamó (generator) 0.9, az elektromos átvitelé 0.9, elektromotoré (forgó áram) 0.9, fogaskerék és végtelen csiga áttétele 0.5, szivattyúé 0.8 (: 0.23). A kiemelt és gyűjtött viznek a főnyomócsövön át a víztoronyba való emelése, beszámítva az összes veszteségeket, 13.33 elméleti vízlóerőt igényel, melynek 57% hatásfok mellett 23.4 indikált lóerő felel meg. Az erőszükséglet tehát egy exhaustor centrifugál szivattyú 1 1/2 lóerejével együtt (ind.) kereken 50 ind. lóerő = elég rossz hatásfokkal 40 tényleges, fékezett lóerő.

Az üzemköltségek most már a következőként számíthatnak: Felveendő egy szén minőség, melynek ára kalorikus fejlesztő képességével arányos. Karancsaljai aknaszénre garantálnak 5-szörös elpárologtatást (á 1 kgr. á 1 óra) tehát felveszek 4-et gőzfogyasztásul ind. lóerőnként és óránként e szénminőségből felvehető 7.5 kgr., telveszek 9-et s az eredmény az, hogy 24 órai, 365 napos üzem mellett évenként 8,760 mmáza szénre van szükség. A szén mm.-ja kapható 1.70 koronáért, felveszek tehát 1.80 koronát, vagyis az évi kiadások:

Szén	15968 K.
Olaj, világítás	1500 „
Igazgatónak a vízvezeték-re eső díjazása	3000 K.
Főgépész lakáson kívül	1600 „
II-od gépész (1 éjjel) 2 K.	1200 „
Két fűtő á 800	1600 „
Két felügyelő á 1200	2400 „
Javitás, leírás stb.	1732 „
Összesen:	29000 K.

Diezel féle hőerőgép alkalmazása mellett, bár a beszerzési költségek némileg emelkednek, az üzemköltségek lényegesen kisebbek, mivel ezen gépek óránként és fékezett (effektív) lóerőnként mintegy 300 gramm nyers olajat (= cca 2 fillér) fogyasztanak s így még 45 tényleges lóerő is évenként csupán 7884 koronába kerülne. Előbbi üzemköltség mellett az évenként termelt 642400 köbméter és 60000 korona viszonyából számítva egy hektoliter víz önköltsége 0.93 fillérbe kerül. 30000 lakos á 100 liter = 3000 köbméter = 35 másodpercliter felvétele esetén az indikált lóerők száma 56.

Sokkal többre becsülöm a „Szabolcs”-ot, semhogy nivóját a kritika tárgyává tennem, hanem, hogy a leirtakból egy nem szakértő többet tudna mint azelőtt, s ne volna ismét a *hit-re* utalva s azt merem állítani s így

ilyen számításoknak politikai és társadalmi lapban helyük és céljuk nincs. S ha előtérben összes számításait közzé is tenném, teljesen illuzórikus munkát vinnék véghez. Eppur si muove, és a műszaki és egyéb tudományok, intézmények és városok folyton haladnak, fejlődnek. De valaki nem hajlandó a Földdel együtt forogni s képes volna az egyik természeti törvényt kijátszani, az a másik törvény értelmében érintőleges irányban marad vissza, magával rántván egyes elvtársukat s a végtelen űrben elmélkedvén azon csodálatos, de bebizonyított tényen, hogy mégis mozog a föld.

Kelletténél is bővebben megadtam a felvilágosítást, nehogy az átsiklás vádjával illessenek, szülővárosom érdekében annak bármikor rendelkezésére álljak, de laikus akadékoskodásra nem reflektálok.

Részemről a „beszélgetést” bezárom.

Mi kell a magyar nemzetnek?!

(2) Hatodik és hetedik helyen jönnek az Agráriusok és a Merkantilisták. Óriási jelentősége van mind a kettőnek, de annyira fél egyik a másiktól, hogy hatalom soha sem lesz sem az egyikből, sem a másiktól. Én szerintem pedig itt kellenének kicsúcsosodni az elveknek, mert a nemzet életérdeke e két párt alapelveinek megvalósításán fordul meg. Magyarország agrár állam és mind a mai napig a merkantil, vagyis a közvetítő kereskedelmi érdekek dominálták hazánk ügyvezetését. De ne beszéljünk most erről, ez a két nézet még sokáig pihenni fog a közjogi politika nyomása alatt. Hazánk sorsa majd akkor fog más fordulatot venni, ha a közjogi kérdések helyett a nemzetgazdaságiak fognak előtérbe lépni. Mert előbb kenyér, azután kell közjogi politika a nemzetnek.

A pártok kívüli pártról mit mondjunk. Minthogy ők maguk sem tudják kinek hívják őket, mi sem fogunk velük bővebben foglalkozni. Annyit azonban érdekükben ki kell jelentenünk, hogy inkább legyen valaki párton kívüli, mint elv nélkül valamilyen pártnak öntudatlan tagja.

Lássuk végül az új pártot és elveit.

Először a címét kifogásolom; mert ennek a pártnak elvei nem ujjak, tehát akkor a párt sem lehet új. Ezek az elvek a Magyar nemzet elvei, mióta az első Habsburg fejére tette a magyar szent koronát. Ennek elvei rövid summába foglalva: küzdeni a nemzeti önállóságért, Ausztria tulkapásai és az osztrák uralkodó ház beolvasztó politikája ellen.

Küzdelem a létért!!!

Ezért vértettek el a nemzet legjobbjai Tököly, Rákóczy és Kossuth Lajos idejében. Ezért foly a küzdelem e nemzet részéről 400 esztendő óta! „Söt horibile dictu” még a Tisza Kálmán szegreakasztott elvei a „Bihari pontok” is ezt tartalmazták. Ösmertem őket igen jól! Hiszen részt vettem a szövegezésükben.

De nézzük közelebbről ennek az új-pártnak kivánalmait, melyeknek megvalósítására nem kisebb ember törekszik, mint báró Bánffy Dezső — az egyetlen volt miniszter, akinek elég bátorsága volt nyílt ellenzékivé lenni, — midőn a hatalom legfőbb polcán nem tudott nézeteinek érvényt szerezni.

És ez nagy érdem uraim! mert eddig még minden felülről elejtett miniszterelnök szépségesen meglapult a hatalom árnyékában és elfogadta attól a gazdától a kegyelemkenyeret, aki őt mint érdekei képviselőt alkalmatlant, elbocsátotta szolgálatából. Ez azt bizonyítja, hogy csak szolgák voltak önálló gondolkodás nélkül, akik, amit nem voltak képesek többé parancsolójuk kívánását teljesíteni, ellettek bocsájtva, de azért megmaradtak a kegyelem kosztosainak.

Mentő-szekrények = 10 koronától feljebb minden nagyságban =
valamint ennek minden egyes részei

legolcsóbban kaphatók

BLUMBERG JÓZSEF keztyűgyárában és gummi-raktárában

Nyiregyházán, Városház-tér 2.

Skártba tett figurák és élnek tovább, mint a kiérdemült szolgák szoktak a kegy morzsá-lékaik. Bánffy Dezső báró úgy látszik nem tartozik ezek közé az akarat nélküli bábuk közé. Neki, mint miniszterelnöknek is voltak elvei és pedig, a mint a következmények mutatják, olyanok, melyek Bécsbe nem voltak kedvesek.

Ezeket ő, mint miniszterelnök nem tudta Bécseszel szemben érvényesíteni és most, mint ellenzéki vezér akar azoknak érvényt szerezni. Ez a Bánffy Dezső báró igazi érdeme. Ő az egyedüli miniszter, aki eldobta magától a kegyelem morzsáit és mint ellenzéki vezér kívánja elveit érvényesíteni, amit, mint kormányelnök nem érvényesíthetett a bécsiek csökönysége miatt.

De lássuk közelebbről mik azok az elvek, melyeket ő, mint volt kormányfő üdvösöknek és megvalósíthatóknak tart és amelyekért kész volt sorompóba lépni, mint ellenzéki vezér a Magyar nemzet érdekében Bécseszel és a fennálló hatalommal szemben.

Az „Ujpart” vezére így teszi fel a kérdést: „Mi kell a magyar nemzetnek?” és e kérdésre ezeket feleli:

1. Az állam egész szervezete nemzeti legyen. Az állami nyelv, a nemzeti műveltség s a magyar hazafiság uralkodjék minden intézményben.

2. Külső országokban a magyar birodalom nyelve, cimere és lobogója olyan joggal és akkora mértékben érvényesüljön, mint Ausztriáé.

3. A hadsereg magyarországi része legyen igazán magyar nyelvben, oktatásban, tisztikarban, katonai szolgálatban.

4. A népoktatás mezején tanulja meg mindenki az állam nyelvét. A hol e célból szükséges, az állam állít és vezet elemi iskolát.

5. A választói jogot ki kell terjeszteni, a választó-kerületeket újból kell rendezni, képviselőket kell adni külön arányban azoknak is, akik választói joggal nem bírnak.

6. A római katolikus egyháznak legyen önkormányzata. A nem katolikus egyházak állami segélyben részesüljenek, hogy lelkeszeik jóléte biztos legyen, hiveik pedig az egyenlőtlen terhektől megszabaduljanak.

7. Legyen magyar jegybank, önálló vámterület, független gazdasági berendezkedés, Ausztriával méltányos kereskedelmi szerződés.

8. Telepítsünk nemzeti érdekből; szaporítsuk a kisebb mezőgazdaságokat; védjük meg a kisbirtokot; törvénynyel védjük meg a megélhetés szükséges eszközeit.

9. Adjunk munkát a munkásnak, építsünk közműveket, védjük meg a magyar ipart, honfiaink ne költözzenek el idegenbe. A korszerű munkásügyi intézményeket alkossuk meg.

10. Az igazságszolgáltatás legyen olcsóbb és egyszerűbb.

11. A közigazgatást az állam vezesse és szervezze. A helyi önkormányzatnak s minden jó közszabadságnak kímélet és tisztelet adassék. A köztisztviselők felelősségét, függetlenségét és szolgálati rendjét meg kell alkotni. Fizetésüket rendezni s az alsóbb fokon jelentékenyen emelni kell.

12. A városok és községek kárpótlást nyerjenek az állam részére teljesített s költséggel járó munkáikért.

13. Új adórendszer. A nagyobb jövedelem fokozatosan nagyobb adót viseljen. A föld-adó legyen arányos. A fogyasztási adókat az életre szükséges cikkeknél le kell szállítani.

14. Egyetértés és együttérzés a felséges királylyal és családjával. Királyi udvartartás az ország fővárosában. Felsőes uralkodónk az esztendő felében lakják közöttünk.

Joggal felkiálthat minden magyar ember és kérheti, hogy: Van-e széles e hazában ember, akit magyar anya nevelt, hogy ez ellen csak egy árva szót is szólhatna?

Akad-e e hazában olyan magyar, aki mindezt szívéből, lelkéből ne óhajtana és annak megvalósításáért ne lenne kész elkövetni mindent!?

Én pedig, aki férfikorom delét már jóval túléltem és folyton a legradikálisabb függetlenségi párti voltam, vagyok és maradok, azt mondom: megelégedetten hajtom fejemet

örök nyugalomra, ha megérem, hogy az új-párt ezen elvei valósággá lesznek.

Nem csak azt látom én ezekben az irány elvekben, amit a hajdan híres, de ezen hírében az utóbbi időkben nagyon is megfogytakozott közjogi ellenzék zászlójára írt, hanem annál is többet, vagy legalább is alaposabban körülírva a nemzet valódi szükségleteit és kívánalmait. Örömmel üdvözlöm az új-pártot és különösen annak vezérét a kezdeményezés terén és várva várom folyó évi augusztus hó 7-ét, hogy személyesen is üdvözölhessem hazám azon egyetlen fiát, aki mint volt miniszterelnök elég bátor volt a nemzet kívánalmait egybe foglalni és azok megvalósításáért, mint ellenzéki vezér a hatalommal szembe szállani.

Különösen örömmel üdvözlöm akkor, a midőn fájdalmasan kellett tapasztalnom a legközelebbi multban, hogy a közjogi ellenzék volt kénytelen sorompóba lépni a Deák Ferenc elvei alapján létesített és királyi esküvel szentesített törvények végrehajtásának érdekében; sőt — Uram bocsásd meg — a Kossuth Ferenc vezetése alatti párt: *még ezek védelmét is cserbe hagyva*, meghódolt a nagyváradi adminisztrátor unokája előtt, lábaihoz rakva a közjogi és nemzeti érdekek védelmének minden fegyverét. Valóban zászlót kell hajtannak báró Bánffy Dezső ellenzéki vezér előtt, akinek a zászlóján hazánk teljes önállóságának jelszavai tündökölnek.

Adja Isten, hogy törekvését teljes siker koronázza. Ez pedig csak e nemzet jobbaitól függ! Végül legyen még szabad óhajtsásként kijelentem: vajha az összes ellenzéki pártok egy nemzeti párttá tömörülnének az osztrák párttal szemben!

Hiszzen a négy legradikálisabb és legnagyobb ellenzéki pártok között úgy sincs elveik főbb pontjaira nézve eltérés. Ugy a két függetlenségi, mint az Aponyi és Bánffy párt elvei megegyeznek abban, hogy: a magyar nyelv érvényesüljön az állami berendezkedés minden terén; legyen önálló bank, önálló hadsereg, önálló vám-rendszer. A programok többi — bár fontos pontjai — csak másodrendűek; ezeket hagyják fel nyílt kérdésnek és úgy szent lesz a béke és közös erővel léphetnek sorompóba, közös ellenségeink az osztrákok és osztrák párt ellen.

Egy veterán függetlenségi.

1844—1904. július 31.

Egy emberöltőt egy évtizeddel meghaladó ideig, mint házaspár együtt élni szerettemben, becsületben, — felnevelni a gyermeket, látni, mint bontakozik ki az unoka a pólyából, miként vonja magára a művelt világ figyelmét — tudjátok mit jelent ez?! Egy gyémánt lakadalmat megülni. És a gyémánt lakadalmról meg azt is tudhatjátok, hogy ritka halandónak adatott meg osztályrészül és hogy ez a legszebb jutalom, amit belefoglalhatunk egy szóba; Lakadalom, ahol nem a fiatal kor és egy kétes jövőnek elé néző könnyelműség találkozik fehér ruhában, hanem az igazi hamisítatlan kedv, a 60 éven keresztül szerzett kedves emlékek, mint megannyi gyémánt cseppek, mik pattogva szórják csillogó pazar fényüket, minek a millió színe, millió a kedves benne. Benne az ember földi kötelessége: a szívből fakadó szeretet magvainak elhintése.

Epstein Benő vasárnap ülte meg a szintén friss egészségnak örvendő nevével a házasságuk 60-ik évfordulóját, a gyémánt lakadalmát, a város notabilitásainak önzetlen, s a törhetlen ragaszkodásnak tolmácsolása mellett.

Bécsből tisztelői egy babér-koszorúval kedveskedtek a gyémánt lakadalmas párnak, mely maga egy remekmű, egy remek allegória, visszamutat az ezüst lakadalmra, visszamutat az arany lakadalmra és az ezüst és arany leveleket gyémánttal kapcsolja össze a jelen.

A 60-ik házassági évfordulót dr. Kelomen Adolf hitszónok áldotta meg újból. Igaz szívből, igaz szívekhez intézett szavai könnyeket hívtak elő a szemekben, kik a szónokkal kívántak hosszas boldogságot az ünnepekre, a gyermekekre és az unokákra.

A 48-as szabadságharc volt hadnagya, ma mint kereskedő mutat példát, hitvese pedig

mint a nyiregyházi jótékony nőegylet alapítója szeretettel kapcsolja magához a gyermekeket, unokákat, kik közül a zongoraművészet mestere Epstein Karolina és a közönség kedvence a kis Bibor Olga, előttünk nem ismeretlenek.

A család tagjai közti igaz szeretet legnagyobb jutalma a gyémánt lakadalmas párnak.

Lia.

HIREK.

Bánffy jön!! Emez örvendetes hír foglalkoztatja városunk hazafias közönségét. Ma délután 5 óra 18 perckor érkezik városunkba a nagy hazafi és számos országos hírű elvtársa. A vasuton városunk előkelősége fogadja. Nagyszámu és diszes bandérium fogja magas vendégünket a „Korona“-szállodába kíséni. Hazafias közönségünk tömegesen szándékozik résztvenni az impozáns bevonulási ünnepélyen. Tegyük is feledhetnéne ama napot, amelyen a hazafias eszmék várva-várt, buzgó hirdetője városunkba érkezik.

Ma este a „Korona“-szálló emeleti kistermében ismerkedési estelyre jön össze városunk lelkes polgársága, melyen mindenki, külön előzetes bejelentés nélkül résztvehet. A vacsora 8 óra tájon kezdődik és mindenki tetszése szerint rendelheti azt meg.

Lampionos menet tartását határozta el a hazafias közönség, mely ma este 8 órakor az ipartestület helyiségéből indul el és a „Korona“-szállóhoz tart.

Vasárnap d. e. 9 órakor fogja fogadni báró Bánffy a „Korona“-szálló 10., 11., és 12. számú szobáiban a küldöttségeket, melyre úgy a városból, mint a megyéből már is több csoport jelentette be részvétét.

Holnap délelőtt 11 órakor lesz megtartva az Uj-párt alakuló gyűlése a „Korona“-szálló dísztermében. A gyűlés iránt a lakosság minden rétegében oly nagy érdeklődés mutatkozik városunkban, megyénkben sőt az egész országban, hogy emez alakulás fényes sikere előre is jelezhető.

Ugyancsak holnap, délután 2 órakor közebed lesz a „Korona“-szállóban melyen, városunk, megyénk és a szomszédos megyék színe-java és a fővárosi vendégek nagy számban fognak résztvenni. A röviden elmondottakból is kitűnik, hogy a fogadtatás fényes, a megalakulás pedig soká emlékezetes és politikai életünkre mélyen kiható lesz.

A polgármester, mult csütörtökön kezdte meg szabadságidejét.

Az új templom felszentelése. Mint már lapunk előző számában is jeleztük, az új róm. kath. templom felszentelése f. é. aug. 20-án lesz. A szentelést maga Dr. Samassa József egri érsek fogja végezni, ki e célból aug. 19-én este fél 7 órakor érkezik kíséretével városunkba. A szentelés, mely 20-án a korreggeli órákban 6—7 között kezdődik, csaknem az egész délelőttöt fogja igénybe venni. Ugyanez alkalommal városunkban fogjuk tisztelhetni Dr. Párty Sándor szepesi püspököt is. Ő fogja az előző napi szertartásokat a régi templomban 19-én 3 órakor végezni.

Forbát Imre mérnököt, hazánkfiát, Frankfurt városi építőmestert, lapunk buzgó munkatársát, a darmstadti műegyetem a városok rendezése és építése terén irt szakmunkái alapján, doktor mérnökké promoveálta. — Örömmel értesülünk, hogy Forbát Imre, aki Majna-Frankfurtnak építészeti felügyelője volt, Budapestre helyezi át irodáját.

Jegyváltás. Fájú Fay Zoltán, debreczeni honvédhuszárhadnagy eljegyezte altorjai Molnár Margit kisasszonyt városunkból.

Esküvő. Nébenmayer Antal és neje bájos leányával Irénkével, folyó hó 21-én tartja esküvőjét ifj. Pisszer János építész Nyiregyházán, az új római katolikus templomban.

Hivatal vizsgálat. Várady Sándor m. kir. főállatorvos tolyó hó 5-én vizsgálta meg Gregor János nyiregyházi városi m. kir. állatorvos ügykezelését, a város állategészségügyi intézményeit s ezzel a törvényhatóság területén működő m. kir. állatorvosok ügykezelésének vizsgálatát befejezte. A közel jövőben érkezik városunkba a debreceni állategészségügyi felügyelő, a megyénkben működő m. kir. állatorvosok működésének felülvizsgálatára. Gregor János állatorvos még csak rövid ideje van Nyiregyházán és már is sokat tett az állategészségügy javítására.

Halálozások. Általános részvétellel, mély megdöbbenéssel vettük ama gyászhirot, hogy *Mezey Pál*, itteni birtokos, a legjobb férj, szerető apa, a legőszintébb barát, mult hó 31-én, 52 éves korában hirtelen elhunyt.

Katonka Pál, helybeli gimnáziumi tanuló, mult hó 30-án, hosszas szonvedés után, megszűnt élni. A jó gyermeket, a kiváló tanulót nagy részvétellel helyezték örök nyugalomra.

Bégányi Ferenc, megyénk árvaszóke volt elnökének özvegye, mult vasárnap, Nyirbogdányban elhalt.

Dr. Szende Adolf orvos, mult hó 29-én, 57 éves korában, Nyirbátorban meghalt. A népszerű, közkedvelt orvost rokonsága és nagyszámu ismerőseinek részvéte kísérte sirba.

A Sóstón a kazán tisztítás miatt hétfőn, vagyis folyó hó 8-án délután, a fürdés szünetelni fog.

Sorozás. Szabolcsvármegye alispánjának előterjesztésére a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a f. évi fősorozástól elmaradt hadkötelesek utóállítása céljából Nyiregyházán, aug. 8. és 9-én állandó sorozó bizottság működik. A város hatósága által felhivatnak a fősorozáskor távol maradt itteni illetőségű és Nyiregyházán tartózkodó idegen illetőségű hadkötelesek, hogy aug. 9-én reggel 7 órakor, az ipartestület szt.-mihályi utcái helyiségében, a törvényes következmények terhe alatt megjelenjenek.

Ösbudavára Nyiregyházán. Ugy a nagybizottság, mint az egyes szakbizottságok a mult héten tartották gyűléseiket s az előkészületek a lehető legszorgosabban folynak az augusztus 20-diki erdei ünnepélyre. A rendezőségnek sikerült kitünőnél kitünőbb műkedvelők közreműködését megnyerni s ennek alapján olymüsört összeállítani, hogy megfelelő időjárás esetén a legfényesebb sikert remélheti, a nagy közönség pedig rendkívül élvezetes szórakozásoknak nézhet elébe. A rendező-bizottság az ünnep teljes programját legközelebb fogja köztudomásra hozni. Zenéről, tánczról, ételről, italról a legmesszebbmenő gondoskodás történt. Megjegyezzük még, hogy a műsor könyvalakban fog megjelenni és rikkancsok által széjjel hordatni, amiért is a helybeli kereskedő urak részéről szívesen fogad el hirdetéseket dr. Prok Gyula vigalmi bizottsági elnök, amennyiben a hirdetés-szövegek hozzá augusztus 14-dikéig be- küldetnek. Egy hirdetés ára potom 2 korona és rettenetesen kifizeti magát.

Bolond gomba. Hogy mennyire félnek az egyes politikai pártok tagjai a szépen fejlődő Bánffy-párt alakulásától kitünik abból, hogy városunkban egyes lekiismeretlen emberek, a legkülönfélébb valótlanosságokat terjesztik és ezzel akarnak az újpártnak ártani. Többek között elhíresztelték, hogy Budapestről küld le a kormány megbízottat, akik minden olyan embernek a nevét beszoigaltatja a miniszterelnöknek, aki az alakuló gyűlésen részt vesz. Ugyan, ugyan, mintha ismerné

az állítólagos budapesti kiküldött a városunk lakosságát. Akik pedig ezen bolond gombát beveszik válják egészségükre.

Tüzesetek. Deutsch Józsefnek határunkban összerakott szénája leégett.

Mult szerdán délelőtt, Juhász Antalnak a Kállai-utca végén levő, nádas-tetőzetű, de gondozott háza kigyuladt és leégett. Tüzoltóságunk gyorsan kivonult és igazán elismerésre méltó munkát teljesített, midőn oly nagy szárazságban a tűznek tovább terjedését megakadályozta.

Szerdán, dél körül roppant füst emelkedett a morgói szalmáskert környékéről. Legtöbben azt hitték, hogy a rakodó kertben levő termény ég, mely érthető izgatottságot okozott, de nem a kertben volt tűz, hanem a lukai kaszáló sarjatermése fogott tüzet.

Ugyancsak szerdán éjjel a Liphai-féle ház udvarán támadt tűz. Tüzoltóink azonnal kivonultak és a tűz terjedését meggátolták. Melléképületek égtek el.

Hétfőn a Korona-szállóban volt kéménytűz, melyet mielőtt a száraz időben végzettség válhatott volna, a tüzoltók elfolytottak.

Kemocsén szintén nagy tűz volt. Kigyuladt a Jakad Istvánné kovácsműhelye. Erről átesapott a tűz az ő lakóházára, melléképületeire. Majd a Szabó Gábor háza, műhelye és egyéb épületei égtek le. A nagy tűz pusztulással fenyegette a r. kath. parochiát is, de nagy erőfeszítéssel sikerült azt megfékezni. Három sertés és több szárnyasállat megégett.

Mihalkó János horvát-bokori lakosnak pedig életneműi gyultak ki és égtek le. A kár 500 koronára tehető.

Kállóban mult vasárnap a Toldy Lászlóné udvarán támadt tűz, mely az istenisztolet tartása alatt keletkezett. Sántha Károly tüzoltó-parancsnok s általában a tüzoltóság teljes elismerésre méltóan fáradozott az oltás körül.

Kállósemjénben tűz ütött ki, miként lapunk zártakor értesítenek. A tűz erősen terjed. Bővebb részletek hiányzanak.

Táncmulatság. A paszabi ifjuság Balázs Ferenc udvarán folyó hó 21-én táncmulatságot rendez, amely iránt nem csak Paszabon, de a szomszédos községekben is élénk érdeklődés mutatkozik.

Elragadt lovak. Sicherman Dávidné vasuti szállító lovai elragadtak és esteli 9 óra tájban örületes gyorsasággal száguldtak végig az utcákon. Az Ó-szülő-utcán a fogat neki ment egy villam-oszlopnak, melyet ki is döntött. A rendőrség a legnagyobb erélyességgel tilalmazza a lovaknak az utcán felügyelet nélkül való hagyását és bizonyára a Sichermanné kocsisát is érzékenyen fogja megbüntetni.

Tüzoltók mulatsága. A mándoki Önkéntes Tüzoltó-Egylet folyó hó 7-én, gróf Forgách László védnöksége alatt, a tüzoltó-szertár helyiségében táncmulatságot rendez.

Érmek kiosztása. A helybeli kereskedő és iparos tanonciskolák jelesen végzett tanulói számára a debreceni kereskedelmi és iparkamarai kitüntető ezüst érmek, a hozzájuk tartozó igazoló okiratokkal a folyó hó 14-én délelőtt 10 órakor adatnak át a városháza nagytermében. Ez alkalomra a tanügy iránt érdeklődő közönség, különösen pedig a kereskedők és iparosok szíves megjelenésre felkérőnek. Nyiregyházán, 1904. augusztus hó 2-ik napján, Bogár Lajos, h. polgármester.

Eljegyzés. Szakácsi Sándor, m. királyi dohányjövődéki tiszt, eljegyezte Szítha Ilonkát, Szítha Ferencz rakamazi jegyző kedves leányát.

Nyilvános nyugtázás. Dr. Flegmann Sándor ur, a nyiregyházi rendőri önszegélyző egylet pénz-alapja javára 10 koronát volt szíves adományozni. — Fogadja nagybecsü támogatásáért az egylet nevében ezennel kifejezett köszönetemet. Nyiregyháza, 1904. augusztus hó 2-án. — Kertész Bertalan egyleti igazgató.

Hirdetmény. Értesítettnek az ördökelt adófizetők, hogy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójára vonatkozó és a királyi pénzügyigazgatóság által érvényesített kivetési lajstromok a városi adóhivatalhoz leérkeztek és az abban kivetett általános jövedelmi pótdadó a városi adóhivatalban folyó év augusztus hó 1-től augusztus hó 8-ig terjedő 8 napi közszemlére kitétettek,

ahol is azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Egyben figyelmeztettnek az érdekeltek, hogy a kivetett általános jövedelmi pótdából származó sérelmes kivetések elleni felszólamlásokat: a) azon adózók, kik a kivetett általános jövedelmi pótdóval a mult évben is meg voltak róva, a lajstrom közszemlére kitételének napjától; b) azon adózók pedig, kik ezen adónemmel először rovatnak meg, adójuknak adókönyvecskéjükbe történt beírása napjától számítandó 15 nap alatt a városi adóhivatalhoz beadhatják. — Adó 3503—1904. szám. Nyiregyháza, 1904. évi július hó 29-én. — Oltványi Ödön adóügyi tanácsos.

Batyu-bál. Kótaj község fiatalsága batyu-bál tartását határozta el. A mulatság e hó folyamán lesz megtartva és sikerültnek ígérkezik.

Templomrablás. T.-Terebesről értesítik lapunkat, hogy az ottani izr. templomban betörték, de pénzt nem találtak, így üres marókkal, csalóda távoztak a még ismeretlen betörők. Másnap az ugyanottani gör. kath. templomban törtek be és 150 korona készpénzt vittek el. A csendőrség minden lehető elkövet, hogy az elvetemült templomrablókat mielőbb kézre kerítse, letartóztatások is történtek.

Statisztika. Az elmúlt hónap folyamán, városunkban született 100 gyermek, meghalt 108 egyén és házasságra lépett 10 pár. Ez bizony szomorú statisztika, mert régen volt rá esett, hogy az elhaltak száma felülmulta volna a születettek számát.

A gyakori tüzesetek arra indították a város hatóságát, hogy az előfordulható tüzesetek elkerülése végett, a városi szalmáskertben, valamint a magánosok földjén készített székűkön a dohányzást szigoruan eltiltsa.

Vadászat emberre. Havrán Demkóné, Galiciából ideszármazott, helybeli asszony, épen veteményét nézegette a tanyán, amidőn közelében fegyver dördült el. A fegyverből kilőtt srétek egynémelyike a Demkóné homlokába fúródott. Az asszony megsebesült bár, de képes volt a vadász keresésére indulni. A vadász eltűnt, de a megsérült asszony ráakadt egy vadászebre, melyet azon vadásznak gyanit, aki őt véletlenségből megsebesítette. Az ebet elfogta s a rendőrségnek adta át. A rendőrség most azt kutatja, hogy kié lehet az elfogott eb. Havránné különben azonnal orvoshoz ment, így most minden veszélyen túl esett.

Megégett gyermek. Glück Mór, helybeli lakosnak Regina nevű, 3 éves gyermeke ott játszadozott, ahol a család számára a fehérneműt vasalták. A vasalás javában folyt, midőn a kis Regina elvissította magát. Valószínűleg a vasalóból kipattant szikra gyújtotta meg a gyermek ruháját. A szülők és közelben levők a gyermek segélyére siettek, de alig egy pillanatnyi idő alatt a könnyű ruhán szűftutott a tűz és a gyermek olyan sérüléseket szenvedett, hogy annak következtében rövid, de kinos szonvedés után, meghalt.

Lapunk árusítása. Több oldalról hozánk érkezett kérdezősködésekre kijelentjük, hogy lapunkat egyes számonként Hirschler Mór jöhirnevű kereskedőnél (az orosi és iskola utcák sarkán) lehet vásárolni, aki éves előfizetéseket is elfogad.

Meghívó. Az erdőbényei gyógyfürdőben folyó évi augusztus hó 7-én tartandó Annabálra az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk. Belépti díj: Személyjegy 2 kor. Családjegy 4 kor. A tiszta jövedelem az igazgatóság által kijelölendő jótékony célra fordíttatik. A bál kezdete esti 7 órakor. Kérjük a hölgyeket minél egyszerűbb öltözetben megjelenni. Erdőbénye, 1904. aug. 3. *A fürdő igazgatósága.*

Leütött a villám. Mult pénteken kisebb-szerű zivatar vonult el városunk felett, miközben harmatszertű eső is esett. A villám a rendőrség telefonjába becsapott. Egyik rendőrbiztos épen a telefon mellett állott, mivel kapcsolást akart kérni. A biztosnak az ijedtségen kívül egyéb baja nem lett, amit csak is annak lehet tulajdonítani, hogy a Szabolcs sürgetésére az előfizetők gépjait is ellátták villámhárítóval. A szemtanuk állítása szerint lehetett látni, a midőn a villám hatalmas dörgés mellett át ugrott a villámhárítóba.

Gazdatiszti ösztöndíjak. A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete az 1904/5. iskolai évre öt, egyenkint 200 koronás tanulmányi ösztöndíjra hirdet pályázatot. Ez ösztöndíjakra az egyesület tagjainak oly gyermekei, illetőleg elhunyt tagok árvái pályázhatnak, akik középiskolai tanulmányaikat jó sikerrel végzik. A bélyegmentes kérvények az egyesület ügyvezetőségéhez nyújtandók be augusztus 31-éig.

Uj orvos. Dr. Mikec Miklós, ki több évi orvosi gyakorlatát a budapesti szülészeti klinikán és a Stefánia gyermek kórházban szerezte meg, a napokban telepedett le, mint női és gyermek orvos városunkban. Lakása Városháztér 8-ik szám alatt, a Maurer-féle házban van.

Öngyilkosság. Tomasószki András, helybeli, kedvező anyagi viszonyok között élő gazdának neje, régen betegeskedett. A szorgalmas asszonyt nagyon bántotta az, hogy családjának még a legnagyobb munkaidőben sem segíthet. Felgyógyuláshoz reménye nem volt, nem lehetett. A szerencsétlen asszony elbusulta és felakasztotta magát s mire tettét észrevették, már halott volt.

Figyelmeztetés. A posta és távirda igazgatóságához feljelentés érkezett, hogy egyes helyeken az érkező leveleken hiányzó bélyegek árát a címzettekől beszedik, anélkül, hogy arra a portó bélyegeket felragasztanák. A vezérigazgatóság figyelmezteti a lakosságot hogy a hasonló eseteket az illetékes postaigazgatóságához, a szóban forgó levél borítékának becsatolása mellett azonnal jelentse be, vagy pedig a helyi postahivatal főnökénél tegyen jelentést.

A nagy szárazság következtében, a Sóstó vize erősen megapadt. Ehez járul, hogy a nagy hőség elől sokan menekülnek a Sóstóra és igénybe veszik a fürdőt. Most aztán kicsinynek bizonyul a meder. A viznek lepadása következtében, láthatóvá lett, hogy a meder fenéke nem egyenletes, hogy a medret töltésszerű domborulatok szeldelik. A polgármester úgy nyilatkozott, hogy nem csak a domborulatokat hányatja el, hanem a tó közepén levő sziget körületét is felhánytatja, melynél fogva a sziget emelkedni, a tó bővílni fog. A szigetről eltávolítják a falusi harangláb forma faalkotmányt s az egész szigetet befásítják, hogy az a Sóstónak egyik gondozott, kellemes része legyen. Általában a Sóstó rendezése, csinosításával komolyan foglalkoznak, de nagy szükség is van erre, mert ha eme fürdő a motoroson olcsón lesz megközelíthető, akkor a Sóstóra fordított kiadások bőven fognak megtérülni.

Az utlevelek kiállítását folyó évi augusztus hó 1-től az alispánok teljesítik. Hamarabb lehet most tehát az utleveleket megszerezni. A kiállítási díj munkásokkal szemben 1 koronában, az értelmiséggel szemben pedig 8 koronában állapított meg. A kérelmezőknek ugyan azon kívánalmaknak kell ezután is megfelelni, amelyek eddig is elő voltak írva.

A „Budapesti Ujságírók Egyesülete” segélyalapja javára egy Almanach ad ki, melyben 100 magyar író munkája fog megjelenni és 25 neves festőművész festményei, mint külön álló műmellékletek lesznek a műben. Az Almanach igazán szemet és lelket gyönyörködtető nagy albumalaku diszmu lesz. Ára 10 korona.) — Megrendelések a „Budapesti Ujságírók Egyesülete Almanachja” kiadóhivatalához küldendők; (Budapest, VII. Károlykörút 9. szám.) — Mutatóul tárcarovatunkban közöljük Lyka Károly azon cikkét, melyet az Almanach számára írt. Előjegyzéseket szerkesztőségünk is elfogad.

A differitisz ez a veszedelmes gyermekbetegség elleni vérsavó forgalomba hozását a belügyminiszter újból és aként szabályozta, hogy az eddigi módozatnál könnyebben és olcsóbban szerezhető be. Intézkedett a miniszter, hogy kifogástalan állapotban és a lehető legkisebb árért legyen a savó beszerezhető. A szer forgalomba hozásával bizományi uton dr. Pécsi Dániel budapesti intézetét bizta

meg, a honnan azt az orvosok és gyógyszerészek beszerezhetik.

A hesszeni légy (lecidon a lestructor) megjelenése esetén az ország nagy részében meglepően jelentékeny károkat okozhat, indítatva érzem magam, hogy az aratás megkezdése alkalmából az egyesült államokban tapasztalt sikerek alapján újból a következőket rendeljem el: Azon községek, illetve városok határában, hol a hesszeni légy infektio az elmúlt, vagy a folyó évben nagyobb mértékben megállapított, az ugynevezett csalogató vetések veendő alkalmazásba. Ezek abban állanak, hogy minden táblában már augusztus hó utolsó, vagy szeptember hó első napjaiban több helyen néhány barázdányi őszi gabona, vagy árpa vetendő, mely célra a legsilányabb minőségű vetőmag is használható. Ezek a csalogató vetések arra valók, hogy a hesszeni legyek ezekbe rakják petéiket. Az ilyen csalogató vetések aztán rendszeres, legkésőbb azonban a tél beállta előtt jól alászántandók, ügyelvén arra, hogy egész hosszukban tökéletesen föld alá kerüljenek és így belőlük tavasszal a légy-rajok ki ne szállhassanak. Igen ajánlatos az ilyen alászántott csalogató vetések lehangerezése is. Budapest, 1904. évi július hó 26 án. A miniszter megbízásából: Radisics György, s. k. miniszteri osztálytanácsos.

Colosseum-circus. Városunkba érkezett Rosenzweig H. igazgató-tulajdonos vezetése alatt egy 40 elsőrendű művészszel rendelkező circus. A buzatéren felállított circust szép számmal látogatja a közönség, de meg is érdemli a társulat, amennyiben valóban bámulatos mutatványokat láttat. Az emberi ügyesség által teremtett szemképráztaó mutatványok osztatlan tetszéssel találkoznak.

A roppant szárazság következtében, városunk közlegelője elégett, teljesen kopár. Az eléhezett barmok bögvé sietnek haza, de egy zsup 18 krajcár, szénát tuldrágán, vagy egyáltalán kapni sem lehet. Egy ló 24 órai tartása 3 koronába, egy felnőtt marha tartása 2 koronába kerül naponta. Ilyen mostoha körülmények között, szóba került, hogy a városi 900 holdas erdőnek régi vágású része az éhező csorda számára engedtessek át. Az erdő a városé, de a csorda a várost alkotó egyes polgároké, tehát igazán méltányos dolog volna az erdő legeltetését megengedni. Most nem lehet tekinteni a vonatkozó törvény és szabályrendeletekre, mert a szükség oly parancsoló, hogy el kell tekinteni minden törvényes rendelkezéstől, ha a polgárság vagyónának megmentéséről van szó. Ez annál inkább megtehető, mert a régi, felnőtt fák között úgy sem tehet kárt a legelő jószág.

A takarmány hiány arra indította a kereskedelemügyi ministert, hogy az államvasutak vonalán önköltségen szállitassa a takarmány neműt. Módot akar nyújtani a miniszter arra, hogy a nélkülöző vidékek részint külföldről, részint kielégítő termést adó belöldi megyékből takarmány neművel elláthatók legyenek.

A temesvári vásárok. Temesvárról írják nekünk, hogy a „temesvári Szt.-Jakab országos vásáron,” amely folyó évi augusztus 11-től 15-ig tartatik meg, a szarvasmarha, sertés- és ló felhajtás előre láthatólag sokkal jelentékenyebb lesz, mint máskor, e vásáron, mivel a gazdák takarmányhiány miatt arra törekednek, hogy állatállományuktól lehetőleg megszabaduljanak. Ennek folytán feltehető, hogy e tény tudomásában fognak távolabb vidéki vevők is nagyobb számban megjelenni és szükségletüket előnyösen fogják fedezhetni. A májusban tartott vásárra mintegy 12.000 drb szarvasmarha és 22.000 drb ló volt felhajtva.

Vadászok figyelmébe. Lőpor, patron, srét és mindenféle kész fegyver-töltények legjutányosabb árban beszerezhetők HIRSCHLER MÖR cégnél. (Nyiregyháza, az Orosi- és Iskola-utca sarkán.)

Termény árak :

Buza	9-80—10-25
Rozs	7.00— 7-30
Árpa	6-00— 6-30
Zab	6-50— 6-60
Tengeri	7-40— 7-50

CSARNOK.

Vajjon szeret-e?

*Az a barna kis lány, akit én szerettem,
Gondol-e az én rám? Szeret-e az engem?
A szellő csak zúg-búg, — felhő — felhőt kerget,....
Az én kérdésemre vajjon ki felelhet?*

*Mély sötét az este: eső jön a széllel,
Nagy, fekete felhők terjeszkednek széjjel.
Csillag egy se ragyog, fény sincsen, se árnyék....
Mi volna az életem, ha nem magam járnék?*

*Mi volna az élet, ha akit szerettem,
Kar a karba fűzve, itt volna mellettem?
Hogyha barna fejét a vállamra téve,
Szemem beragyogna az ő két szemébe?*

*Mi volna az életem, ha akit szerettem,
A fülembé sugná: — Egyedül mi ketten!
Ami boldogságunk nem ér sohse véget,
Örökkön-örökké én szeretlek téged!*

*A szellő csak zúg-búg. Azt meséli nekem,
Hogy az a barna lány ott, a messzeségben
Gondol néha én rám. — Vajjon szeretett-e?.....
Fekete felhőktől mély sötét az este.....*

Pipacs.

Utazás Nyiregyháza körül.

Leírja: Mobil.

Mielőtt ily cím alatt megírandó és a nagyrabecsült szerkesztő ur jóvoltából e lap hasábjain megörökítendő utleírásomhoz hozzáfognék, szükségesnek tartom magamat bemutatni s megindokolni azon körülményt, melynél fogva ezen érdekes körutazásra elhatároztam magamat.

Idegen vagyok. Rövid idő óta lakója e városnak. Nevem, az egészen mellékes, fő az, hogy — mint említém — idegen vagyok, soh'sem voltam Nyiregyházán, rokonaím itt nincsenek s így egészen elfogulatlanul ítélnem meg és beszélhetem el körutazásom részleteit, jobban mondva azon benyomásokat, melyeket a város különféle szempontból reám gyakorolt.

S hogy elindultam körutamra, annak egyedüli oka, hogy mint sokat utazott egyén megérkezésem után, szakértői szemeimmel azonnal felfedeztem e város eredetiségeit s így elhatároztam magamban, hogy azokkal részleteikben is közelebbről megismerkedtem. S érdemes volt reá.

Mielőtt Nyiregyházára jöttem, beutaztam Európát és fásasztó utazásomat a modern közlekedési technika valamennyi alkotásának igénybevételével tettem meg. Utaztam vasúton, villamoson, gyors-omnibuszon, féderes és fédertelen talyigán, automobilon, kerékpáron stb., csak éppen repülőgépen nem utaztam, miután ily légbeli járművet a legszorgalmasabb utánjárás és kérdezősködés mellett sem tudtam szerezni; legfeljebb néhány sárkányt ajánlottak e célra. Szóval utaztam szárazon és vizen; tengelyen és tengely nélkül, de legtöbbet idők kezdetétől folytonosan divatban levő közlekedési eszközön, az *apostolok szekeren* t. i. gyalog.

Nyiregyházát és környékét ide jövetelem után szintén beutaztam, melynél a modern és nem modern közlekedési eszközök hiányát nagyban éreztem s így tanulmányutam sok időt és fáradságot vett igénybe.

Hosszu utazásomban állandó hű kísérőm volt a tapasztalat gyűjtésre alkalmas „jó” időjárás, amennyiben folytonos változatosságával még érdekesebbé varázsolta a különben is látványosságoktól gazdag várost.

Mondom, nagyon változatos volt. Egyszer derős izzó napsugarak vettek körül, hogy kevés fantáziával Délafrikában képzeltem magam különösen, a corsón sétálva a sok „búr” kalapos gentry között. Máskor ismét szakadt az eső s annyi következetességgel, hogy csakhamar igénybe kellett vennem a talyigának nevezett, kétkerekű, lóerejű gőzhajót, mely az utca vizén szinte uszott és amelyen cso-

dálom, hogy ily alkalmakkor nem szednek külön zuhanyozási díjat is, oly bőven ömlik előlről-hátulról az utas nyakába a jótékony, kávészínű nyiri tengervíz.

Majd meg mint egy varázsütésre elkezdett a szél fújni és fújt oly rettenetesen, hogy csak úgy csikorogtak az érc... izék, nem kakasok, de borbélytányérok. Nincs kellemesebb érzés, mint mikor valakinek Nyiregyházán szeles időben az ismerőse egy rossz viccet mond s a legjóízűbb kacagás pillanatában ott terem egy homokhullám, mindent maga alá temetvén, utazót, kacajt, viccet. (Ez utóbbi rendszeren meg is érdemli.) Eltekintve a szájból köpködés művelete által eltávolítható homok-molekuláktól, az ember még bünnel is terheli lelkét, mert alig hiszem, hogy akadna magyar ember — még ha nem is volt huszár — aki ilyenkor ne szavalna el egy kétsoros anti-imádságot, ami persze vétek. Hát még a szemem. Jaj az egészen oda lett egy-egy

ilyen átkozott rohamtól. S míg én minél változatosabb átokszavakat kerestem szél uramra, azalatt helybeli ismerősöm azzal vigasztalt, hogy legyek egészen nyugodt, a nyiri homok nem árt a szemnek sőt használ is némely szembetegségek ellen.

Valószínűleg úgy értette, hogy a *némely* betegségtől csak hosszabb orvosi gyógykezelés után lehet megvakulni; ettől meg azonnal, gyógykezelés nélkül. Mindenesetre nagy előny és időmegtakarítás.

(Folyt. köv.)

Szerkesztői üzenetek.

Dr. urnak. Helyben. Ön meg akart bennünket lepni azzal, hogy beküldte szerkesztőségünkbe a „SZABOLCS”-nak mult évi szeptember hó 13-án megjelent 37-ik számát, valamint a „NYIRVIDÉK”-nek folyó évi július hó 24-én megjelent 30-ik számát és a kisérő levélben rá mutatott arra, hogy a Szabolesban megjelent tárcá, később a Nyirvidékben leadott. Dr. ur csak ugyan

meglepett bennünket, de nem azzal, hogy felhívta figyelmünket arra, miszerint a lapunkban megjelent „Meglepetés” című tárcát, most „A műdarab” cím alatt ismét olvashatjuk, hanem azzal, hogy Dr. ur visszaemlékezett csak nem egy év múlva, hogy a Nyirvidékben közölt tárcát már olvasta a Szabolesban és hogy nem sajnálta azon fáradságot, mely a kikereséssel járt. Mondunk mi ennél újabbat is: folyó évi július hó 23-án megjelent 30-ik számunknak „Amit a holnap hoz” című tárcáját, a Nyirvidéknek 1904. évi július hó 31-én megjelent 31-ik számában ugyanazon cím alatt olvashatja. Folyó évi június hó 25-én megjelent Szabolesban „A bátor ember” cím alatt leadott tárcát, a Nyirvidéknek folyó évi június hó 26-án megjelent száma, ugyanazon cím alatt közli. Az a legkülönösebb a dologban, hogy mind a három tárcá felett ott diszeleg: „A Nyirvidék tárcája” — A midőn Dr. urnak azon kijelentését, hogy lapunk munkatársai közzé áll, örömmel vesszük tudomásul, még egyszer csodálkozásunkat fejezzük ki az emlékező tehetsége felett. Tetszésére bizzuk, hogy cikkei írói név, vagy pedig saját neve alatt jelenjenek meg. Ertesítjük arról is, hogy kiadóhivatalunk nevét az előfizetők névsorából törölte és a lap tiszteletpéldányként fog ez után a Dr. urnak jární. Keressen fel bennünket rövidesen a szerkesztőségben.

Szabados János urnak. Helyben. Cikkét besoroztuk és rövidesen leadjuk.

H I R D E T É S E K.

936—1904. v. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyiregyházai kir. törvényszék 5491/903. P. számú végzése által Forin Viktor nyiregyházai lakos végrehajtó javára Szélessy Géza és neje nyiregyházai lakosok ellen 262 korona tőke ennek 1903. év június hó 3. napjától számitandó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 115 korona 22 fillér perköltség követelés erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag le foglalt és 622 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a nyiregyházai királyi járásbírósnak 1904. V. 442/6. számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis Nyiregyházán az alperesek lakásán leendő eszközlésére 1904. év augusztus hó 12-ik napjának délutáni 2^{1/2} órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881-ik évi LX. törvényczikk 108-ik §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Nyiregyházán, 1904. évi július hó 29-ik napján.

Oláh Gyula,
kir. bir. végrehajtó.

Hatóságilag engedélyezett

VÉGE L A D Á S!

Nyiregyházán, Pazonyi-utca 5. sz. a. levő

NAGY E.-féle

üveg-, porcellán- és lámparaktár

teljesen feloszlik, miért is abban hatóságilag engedélyezett végeladás fog tartatni.

Az üzletben felhalmozott üveg-, porcellán-, lámpa és tükörárak, továbbá majolika, teracotta és china-ezüst disztárgyak, alpacca és más fajta evőeszközök, fatálcák, vas mosdó-asztalok, képkeretek és még igen sok itten fel nem sorolható árucikkek **gyári áron alul lesznek kiárusítva.**

Egy kettős számú Wertheim-szekrény eladó. Az üzleti berendezés egészben vagy részben eladó.
Az üzlethelyiség átadó.

Hatóságilag eng. **végeladás.**

LICHTMANN VILMOS

különlegességi gazdasági gépek és műszaki cikkek gyári raktára
NYIREGYHÁZÁN.

Raktáron tart és szállít: jobb gyártmányu, mindennemű gazdasági gépeket. A közeledő őszi időnyre különösen ajánlja legkedveltebb **szóro- és sorvetőgépeket**; egyetemes **acél-ekéket**; egyéb talajmégmunkáló gépeket; továbbá: **borsajtókat és szőlőzuzókat.**

Az általános takarmányszűke miatt pedig sürgős beszerzésre ajánl:

takarmánykamra-berendezéseket és különálló szecs kavágókat

kézi- járgány-, és gőzerőre.

Ezenkívül elvállal: **malom és szeszgyár berendezések** létesítését és minden e szakba vágó üzleteket **előnyös feltételek** mellett.

Főüzlet: Nyiregyházán, Gróf Károlyi-téren (a Vasut-utca mentén.)

Fiók-üzlet: Mátészalkán.

Ügyes műszaki
rajzoló.

Pavlovits Károly
építész mérnök irodájában
(Iskola-u. 5) felvétetik.

Hirdetések

jutányos áron felvétet-
nek a kiadóhivatalban.

Nyiregyházi Általános Hitelintézet

Részvénytársaság.

Nyiregyháza, Városház-utca 7. sz.

Elfogad betéteket betét-könyvekre és folyószámlára **legmagasabb kamatláb mellett** (a cheque-rendszer alkalmazásával is).

Kölesönt nyújt váltókra, kötelezvényekre és mindennemű hitelpapirokra a **legméltányosabb feltételek** mellett.

Folyószámla-hitelt engedélyez a legmérsékeltbb kamatláb mellett.

Értékpapírokat és külföldi pénznemeket vesz és elad; szelvényeket bevált.

Olcsó jelzálogkölcsonök.

Igen mérsékelt díjfizetés mellett **Safe-depositok** állanak teljesen tűz- és betörésmentes pánccsaszekrényben a t. közönség rendelkezésére. Ez a legbiztosabb mód ékszerek és egyéb értékek megőrzésére. A fiókok kulcsai egyedül csak a bérlőnél vannak és az intézet tisztviselői által sem nyithatók ki.

Nagy raktár,

Cérna és pamutvásznak-, Regenhardt-féle fehér és szines asztalkészletek-, zsebkendők-, törülközők-, kész női fehérneműben.

Futó és Sofa szőnyegekben, ágytakaró készletek-, csipke és szövet függönyökben.

Menyasszonyi kelen-gyék a legfinomabb ki-vitelig állítatnak össze.

Ungár Lipót,
divatáruháza Nyiregyházaán.

Dr. Egri
vizgyógyintézete
és sanatoriuma
Miskolczon.

Az intézet bármily nagy-foku igényeknek megfelelően, a közönség számára egész éven át nyitva van.

A legmodernebb viz-gyógymód, villanyos fürdők, szénsavas- és ásvány-fürdők, forró légfürdők, belégzési gyógymód (Dr. Bulling) az összes villanyos gyógymódok, vibrációs mas-sage, gyógy-gymnastika.

Kényelmes szobák.

Kitünő konyha. Olcsó árak. Állandó orvosi

felügyelet. Vezető orvos: Dr. Politzer J.

Telefon. Kivánatra prospektus. Telefon.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban, nagyságban és a
legolcsóbb árak

mellett kaphatók:

Führer Zsigmond Fiainál

Nyiregyházaán, Vármegyeház-u. 5. sz.

Valódi Attila- és Vermorel-fele permetezők.

AZ EREDETI

ATTILA

SZŐLŐPERMETEZŐ

egyedüli elárusítását sikerült egész Szabolcsmegyére elnyernem.

ATTILA

(kivehető szőlőkazánu) szőlőpermetezőket két szóróval egy közönséges és egy szabadalmazott „habszóróval“.

Ugyiszintén eredeti Vermorel permetezőt is, legolcsóbb áron, esetleg megegyezés szerint **részletfizetés** mellett bocsátom a vevőközönség rendelkezésére, valamint mindennemű s a legjobb faju **rafia háncs**

és **kékkövet** legolcsóbb árban árusítom.

Tisztelettel **Wassermann Sámuel**

Nyiregyháza, Zöldségtér 2. (Saját-ház.)

Vidéki megrendelések pontosan s azonnal eszközöltetnek.

Rafia háncs és kékkő.

Fűszer, gőzmalmi liszt.

Képviselet és bizományi raktár:

Májerszky Barnabás gépgyárosnál
Nyiregyházaán.

